

Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 330.341.1

Щуревич Ліна Михайлівна

здобувач кафедри публічної політики та політичної аналітики

Національної академії державного управління при Президентові України

Щуревич Лина Михайловна

соискатель кафедры публичной политики и политической аналитики

Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

Shchurevych Lina

Applicant of the Department of Public Policy and Political Analytics

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ АГРАРНОЙ ПОЛИТИКИ

УКРАИНЫ

INNOVATIVE MECHANISMS OF AGRICULTURAL POLICY OF

UKRAINE

***Анотація.** Статтю присвячено дослідженню проблем впровадження інноваційних механізмів аграрної політики у діяльність підприємств агропромислового комплексу України та пошук теоретико-методичних та практичних шляхів їх вирішення. З'ясовано, що ефективна та інноваційно спрямована аграрна політика є невід'ємним механізмом ефективного функціонування агропромислового сектору держави, що, у свою чергу, дозволяє активізувати діяльність сільськогосподарських підприємств, значно збільшити кількість та якість джерел залучення інвестицій та створити базис для постійного сталого розвитку. Систематизовані значущі проблеми та недоліки аграрної політики України на сучасному етапі. Узагальнені наукові*

дослідження та зроблені авторські визначення категоріям «інновація» та «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства». Проаналізовані проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів аграрної політики, а також запропоновані шляхи їх подолання. Доведено, що інноваційні процеси в аграрній політиці повинні ґрунтуватися на засадах взаємодії науки й виробництва, мати свої специфічні особливості для створення передумов сталого розвитку вітчизняного сільгоспвиробника. Сформовано механізм державної політики в сфері інноваційного розвитку агропромислового комплексу. Визначені принципи, на яких ґрунтуються концептуальні положення державної аграрної політики. Зроблено висновок, що державні механізми аграрної політики в сфері забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу повинні функціонувати у трьох взаємопов'язаних напрямках: орієнтація на неперервне здійснення заходів на рівні держави та регіонів щодо підвищення якісних та кількісних характеристик науково-технологічного потенціалу агропромислового комплексу України; заохочення до здійснення суб'єктами малого, середнього та великого бізнесу агропромислового комплексу інноваційної діяльності; стимулювання попиту у аграрній сфері на інноваційні продукти, технології та знання.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, аграрна політика, інноваційна діяльність, механізм, сільськогосподарські підприємства.

Анотація. Стаття посвячена дослідженню проблем впровадження інноваційних механізмів аграрної політики в діяльність підприємств агропромислового комплексу і пошук теоретико-методических і практичних шляхів їх рішення. Вияснено, що ефективна і інноваційно направлена аграрна політика являється неотъемлемым механізмом ефективного функціонування

агропромышленного сектора государства, что, в свою очередь, позволяет активизировать деятельность сельскохозяйственных предприятий, значительно увеличить количество и качество источников привлечения инвестиций и создать базис для постоянного устойчивого развития. Систематизированы значимые проблемы и недостатки аграрной политики Украины на современном этапе. Обобщены научные исследования и сделаны авторские определения категорий «инновация» и «инновационное развитие сельскохозяйственного предприятия». Проанализированы проблемы формирования и внедрения инновационных механизмов аграрной политики, а также предложены пути их преодоления. Доказано, что инновационные процессы в аграрной политике должны основываться на принципах взаимодействия науки и производства, иметь свои специфические особенности для создания предпосылок устойчивого развития отечественного сельхозпроизводителя. Сформирован механизм государственной политики в сфере инновационного развития агропромышленного комплекса. Определены принципы, на которых основываются концептуальные положения государственной аграрной политики. Сделан вывод, что государственные механизмы аграрной политики в сфере обеспечения инновационного развития агропромышленного комплекса должны функционировать в трех взаимосвязанных направлениях: ориентация на непрерывное осуществление мер на уровне государства и регионов по повышению качественных и количественных характеристик научно-технологического потенциала агропромышленного комплекса; поощрение к осуществлению субъектами малого, среднего и крупного бизнеса агропромышленного комплекса инновационной деятельности; стимулирование спроса в аграрной сфере на инновационные продукты, технологии и знания.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, аграрная политика, инновационная деятельность, механизм, сельскохозяйственные предприятия.

Summary. *The article is devoted to the study of the problems of introducing innovative mechanisms of agricultural policy in the activities of enterprises of the agro-industrial complex of Ukraine and the search for theoretical, methodological and practical ways to solve them. It is found out that an effective and innovatively directed agricultural policy is an integral mechanism for the effective functioning of the agro-industrial sector of the state, which, in turn, allows to activate the activities of agricultural enterprises, significantly increase the number and quality of sources of attracting investment and create the basis for continuous sustainable development. Significant problems and shortcomings of Ukraine's Agricultural Policy at the present stage are systematized. Scientific research is summarized and author's definitions of the categories "innovation" and "innovative development of an agricultural enterprise" are made. The problems of formation and implementation of innovative mechanisms of agricultural policy are analyzed, as well as ways to overcome them are proposed. It is proved that innovative processes in agricultural policy should be based on the principles of interaction between science and production, have their own specific features for creating prerequisites for the sustainable development of domestic agricultural producers. The mechanism of state policy in the field of innovative development of the agro-industrial complex has been formed. The principles on which the conceptual provisions of the state Agrarian Policy are based are defined. It is concluded that the state mechanisms of Agrarian Policy in the field of ensuring innovative development of the agro-industrial complex should function in three interrelated areas: orientation to the continuous implementation of measures at the state and regional levels to improve the qualitative and quantitative characteristics of the scientific and technological potential of the agro-industrial complex of Ukraine; encouraging small, medium and*

large businesses of the agro-industrial complex to carry out innovative activities; stimulating demand in the agricultural sector for innovative products, technologies and knowledge.

Key words: *agro-industrial complex, agricultural policy, innovation activity, mechanism, agricultural enterprises.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими актуальними завданнями. Сучасні тенденції переходу економіки України на інноваційний шлях розвитку зумовлюють нагальну необхідність постійного та прогресивного реформування агропромислової галузі, яка є основою соціально-економічного зростання як окремої територіальної громади і регіону, так й держави в цілому. За останні роки спостерігається тенденція до зменшення обсягів сільськогосподарського виробництва внаслідок постійно триваючої в країні економічної кризи та негативних змін у погодних умовах, що створює та поглиблює проблеми системного характеру у аграрній галузі, а саме: значна зношеність матеріально-технічної бази; невивідний обмін сільськогосподарської продукції на фінансові та інші ресурси, що зумовлює зменшення інвестиційної привабливості об'єктів сільського господарства; практичну відсутність інноваційної складової у діяльності підприємств агропромислового комплексу тощо.

Отже, вищенаведені проблеми вимагають переосмислення певних аспектів та здійснення значних структурних перетворень як в цілому по аграрній галузі, так й на окремих агропромислових підприємствах. Тому пошук нових інноваційних механізмів розвитку суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі є передумовою й основною рушійною силою для підвищення його операційної, фінансової та інвестиційної ефективності, що забезпечить досягнення передусім власного сталого існування та забезпечення міцної продовольчої безпеки України.

Зарубіжний досвід засвідчує, що ефективна та інноваційно спрямована аграрна політика є невід'ємним механізмом ефективного функціонування агропромислового сектору держави. Ефективна робота цього механізму дозволяє активізувати діяльність сільськогосподарських підприємств, значно збільшити кількість та якість джерел залучення інвестицій та створити базис для постійного сталого розвитку [1]. Все це зумовлює актуальність нашого дослідження щодо пошуку нових інноваційних механізмів впливу державних та муніципальних органів влади на агропромисловий сектор економіки за допомогою дієвої аграрної політики, яку орієнтовано як на зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, так й на її перехід на інноваційний шлях розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки спостерігається тенденція зростання кількості наукових досліджень щодо проблем впровадження та ефективного функціонування інновацій у аграрній політиці України. Серед визначних вчених, які займаються цією проблемою можна виділити наступних, а саме: Кириленко І. Г., Івченко В.Є., Дем'янчук В.В. [1], Малік М.Й. [3], Геворкян А.Ю. [4], Аванесова Н.Е., Мордовцев О.С. [5], Кукса І.М. [6], Месель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. [7], Саблук П.Т. [8], Бойко В.В. [9], Гончаренко С.І. [10], Григоренко Я.О. [11], Зінчук Т.О. [12], Урба С.І. [13], Алексєєв І.В., Урба С.І. [14], Гунчак Н.В., Васильців Т.Г., Сухай О.Є. [15] та ін. Однак, незважаючи на проведені цими вченими фундаментальні теоретико-методичні та практичні дослідження щодо вищенаведених проблем залишаються невизначеними засади функціонування інноваційних механізмів аграрної політики як на рівні країни, так й на рівні окремого сільськогосподарського підприємства.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є дослідження проблем впровадження інноваційних механізмів аграрної політики у діяльність підприємств агропромислового комплексу України та пошук

теоретико-методичних та практичних шляхів їх вирішення. Для досягнення мети дослідження поставлені наступні завдання:

- систематизувати значущі проблеми та недоліки аграрної політики України на сучасному етапі;
- узагальнити наукові дослідження та надати авторські визначення категоріям «інновація» та «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства»;
- проаналізувати проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів аграрної політики та запропонувати шляхи їх подолання;
- сформувати механізм державної політики в сфері інноваційного розвитку агропромислового комплексу.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі проблеми розвитку аграрної політики в Україні займають важливе місце серед проблем інших галузей економіки через те, що ефективна діяльність агропромислового комплексу є головним національним пріоритетом держави, який повинен враховувати інтереси усіх без винятку територіальних громад та необхідність інтеграції України до Європейського Союзу і світового економічного простору насамперед для зростання обсягів продажу сільськогосподарської продукції, що стане основою зростання ВВП країни [1]. Тому набуває цінності дослідження та систематизація основних значущих проблем та недоліків аграрної політики України в сучасних умовах соціально-економічної і політичної кризи.

Таким чином, рис. 1 дозволяє зробити висновок, що несприятлива ситуація з формуванням та впровадженням інституціональних засад державної аграрної політики на сучасному етапі розвитку вимагає розширення теоретико-методичних і прикладних досліджень методів вирішення існуючих та потенціальних проблем за допомогою

застосування нових інноваційних механізмів з метою створення сприятливих умов розвитку агропромислового комплексу та сільських територій громади.

Треба зазначити, що в умовах кризи та інтеграційних процесів в Україні інноваційний розвиток підприємств агропромислового комплексу можливий тільки за умов активізації загальних інноваційних процесів в економіці країни на основі використання нових теоретико-прикладних знань та потенціалу науки в процесі техніко-технологічної модернізації.

Рис. 1. Систематизація значущих проблем та недоліків аграрної політики України на сучасному етапі

Джерело: сформовано на основі джерела [3]

Шляхом узагальнення наукових джерел [4-6] можна визначити поняття «інновація» як процес впровадження нового товару та послуги,

застосування нових технологій та техніки на усіх етапах створення продукту для досягнення основних тактичних та стратегічних цілей інноваційного розвитку підприємства на засадах здобуття потенційних та/або реальних конкурентних переваг на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також модернізації структури та якості виробництва з підвищенням продуктивності праці.

Діяльність підприємств аграрного сектору характеризуються особливо мінливим зовнішнім середовищем (залежність від погодних умов, велика конкуренція особливо на зарубіжних ринках тощо) та нестабільними внутрішніми характеристиками, що потребують постійно приймати ефективні управлінські рішення на усіх рівнях управління. У зв'язку з чим доцільно на рис. 2 систематизувати наукові підходи до визначення категорії «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства» та виокремити його ключові характеристики.

На основі досліджень, які проведені на рис. 2 можна зробити авторське визначення категорії «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства», який є складним неперервним процес зміни якісного та кількісного стану теоретико-прикладних знань, техніки та технології через впровадження інновацій у всіх сферах життєдіяльності агропромислового комплексу з метою підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, ділової активності, забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності у короткостроковому та довгостроковому періодах.

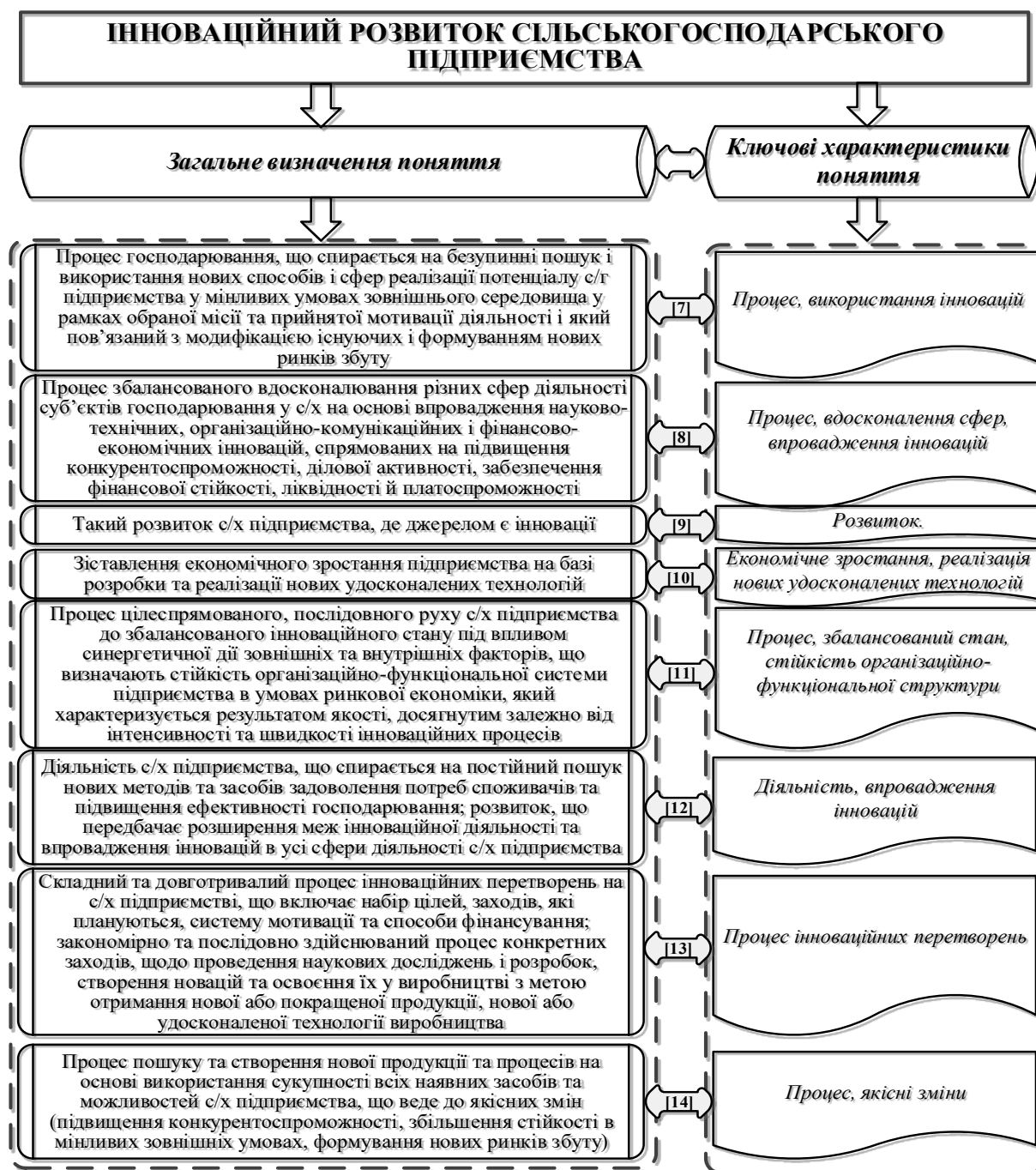

Рис. 2. Аналіз існуючих підходів до визначення поняття «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства»

Джерело: сформовано на основі джерел [7-14]

Отже, ефективно впровадження інноваційних механізмів у аграрну політику неможливо без усвідомлення теоретико-методичних засад інноваційного розвитку окремого сільськогосподарського підприємства у системі агропромислового комплексу України.

Але, слід особливо відзначити, що аналіз інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств агропромислового комплексу показав [15], що практично для всіх них інноваційні процеси досі не стали пріоритетною стратегією у зв'язку з наявністю великої кількості стримуючих факторів. Тому у статті, на основі рис. 1 та узагальнення джерел [3, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15], виділені проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів на с/х підприємствах, а також надані пропозиції щодо їх подолання.

Таблиця 1

**Проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів
аграрної політики та шляхи їх подолання**

Проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів	Шляхи вирішення наведених проблем
1	2
<i>I. Рівень національної економіки</i>	
Економіко-політична нестабільність у країні, відтік кваліфікованих кадрів за кордон та в інші галузі, дефіцит науково-обґрунтованих праць	Забезпечення сталості економічного розвитку країни; стабілізація політичної сфери; реалізація державної політики розвитку та ефективного використання наявного і потенційного інтелектуального потенціалу; створення передумов підтримання балансу ринку праці та освітніх послуг вищих та спеціалізованих навчальних закладів.
Неузгодженість державного стратегічного курсу щодо фінансування витрат на наукові дослідження, які орієнтовані на вирішення проблем та недоліків аграрної політики України (рис. 1)	Зростання, за рахунок бюджетного та спеціального фондів, обсягів фінансування державних програм інноваційного характеру, які мають практичну фундаментальну цінність і охоплюють всю сукупність видів діяльності підприємств агропромислового комплексу
Законодавча обмеженість фінансових ресурсів держави, що спрямовуються на наукові дослідження і інноваційні розробки	Розвиток венчурного інвестування, шляхом державного захисту ризиків інвесторів; розширення державно-приватного партнерства у сфері інновацій
Недосконалість інноваційної інфраструктури агропромислового комплексу та загальний слабкий рівень її розвитку.	Вдосконалення роботи вже існуючих інноваційних структур (бізнес-інкубаторів, технопарків, центрів трансферу технологій); створення державних та регіональних центрів наукової та науково-технічної досконалості, які спрямовані на конструювання та створення унікальних видів сільськогосподарської техніки.

Відсутність практичного ринкового досвіду щодо надання якісних консалтингових послуг в інноваційній сфері.	Формування організаційно-управлінських структур, діяльність яких повинна бути спрямована на надання якісних консалтингових послуг щодо створення і реалізації інноваційних продуктів з метою зниження витрат та мінімізації ризиків в процесі інноваційного ведення бізнесу.
Ускладненість (неможливість) залучення кредитних ресурсів для реалізації інноваційних проєктів (несприятливий інвестиційний клімат)	Створення альтернативних джерел фінансування діяльність інноваційно активних сільськогосподарських підприємств шляхом оптимізації регуляторного середовища інноваційної діяльності та наближення до вимог законодавства Європейського Союзу. Розробка заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату за допомогою забезпечення максимального взаємозв'язку між інноваційно орієнтованих підприємствами агропромислового комплексу та державою.
<i>II. Рівень сільськогосподарських підприємств</i>	
Невизначеність попиту на інноваційні продукти та економічного ефекту від впровадження інновацій за рахунок високий рівня ризику при їх здійсненні	Формування прогресивної методики управління інноваційним потенціалом сільськогосподарських підприємств Україні шляхом розробки універсальних та дієвих інноваційних механізмів аграрної політики
Значна конкуренція на аграрному ринку, часто ускладнює та/або унеможливорює вихід підприємств агропромислового комплексу на нові іноземні ринки. Кризовий фінансовий стан с/х підприємств внаслідок суб'єктивних та об'єктивних причин	Впровадження нових технологій; освоєння виробництва нових видів продукції та субпродукції; диверсифікація та розширення ринків збуту; підвищення кваліфікації як виробничого, так й управлінського персоналу, ефективне використання інноваційного потенціалу та підвищення його рівня за рахунок використання сучасних інноваційних методів управління.

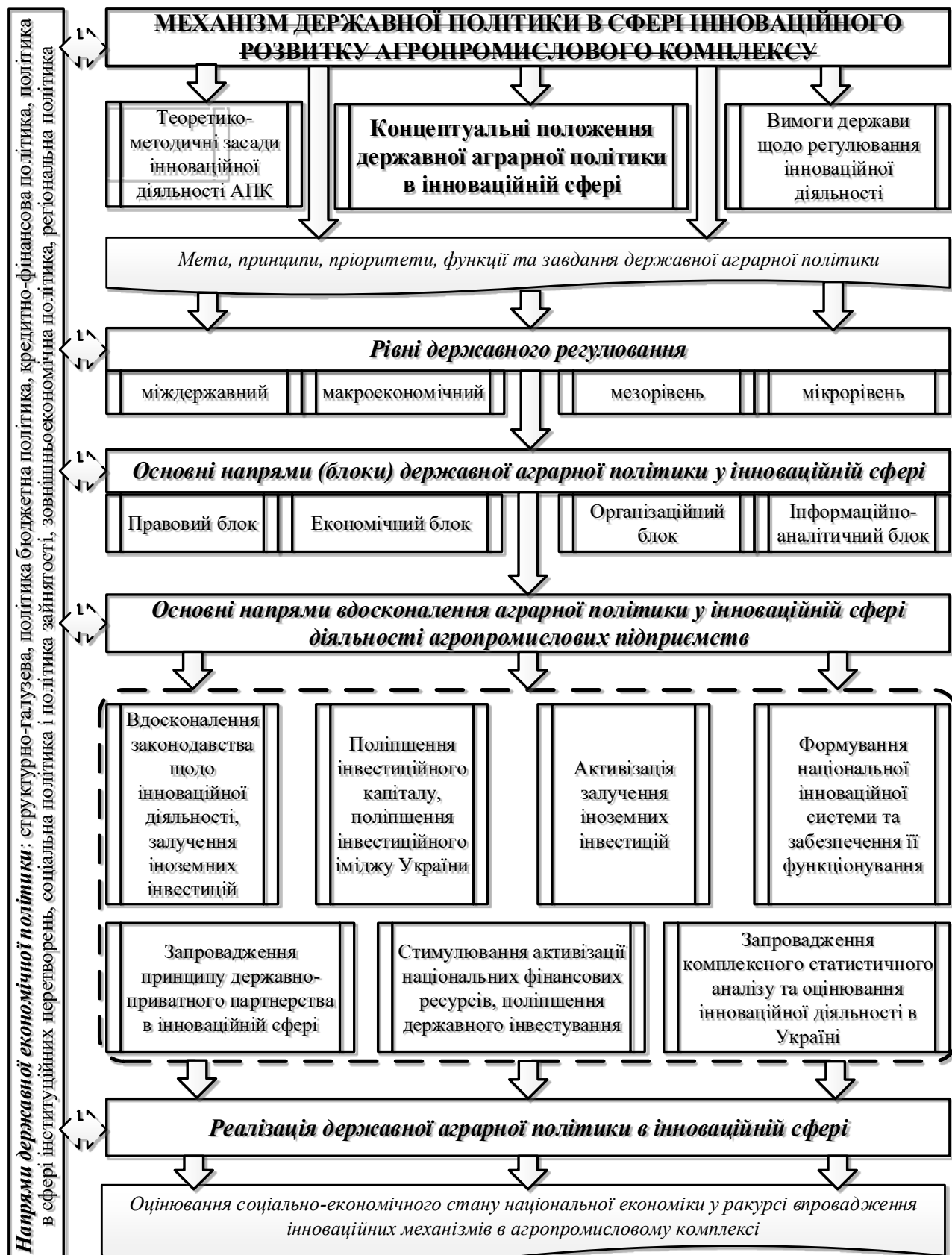
Джерело: складено з використанням [3; 5; 6; 8; 10; 11; 14; 15]

Таким чином, табл. 1 доводить, що інноваційні процеси в аграрній політиці повинні ґрунтуватися на засадах взаємодії науки й виробництва, мати свої специфічні особливості для створення передумов сталого розвитку вітчизняного сільгоспвиробника. Постійні дослідження, науково-технічно-логічні розробки з їх наступним впровадженням аграрне виробництво, виробництво наукомісткої агропродукції, оптимізація її зберігання та реалізації є ключовими функціональними ланками та етапами інноваційного процесу.

Зазначимо, що зараз в аграрній політиці України відсутній дієвий управлінсько-економічний механізм стимулювання великих інноваційних науково-технологічних змін. Існуючі державні інноваційні програми зазвичай не забезпечують досягнення бажаних кінцевих результатів. Владні структури (Міністерство аграрної політики та продовольства України, місцеві органи влади і самоврядування тощо) часто посиляються на нестачу фінансових ресурсів для здійснення інноваційної трансформації окремих галузей аграрного сектору, а бізнесові комерційні структури не бажають приймати на себе ризики при здійсненні довгострокових проєктів, які б забезпечували інноваційні технологічні зміни. В той же час агропромисловий комплекс сам по собі має специфічні особливості та обмеження економіко-технологічних можливостей, а отже не може ефективно функціонувати без державної підтримки.

Виходячи з вищенаведеного виникає доцільність розробки універсального та дієвого механізму державної політики в сфері інноваційного розвитку агропромислового комплексу (рис. 3).

Як видно з рис.3, що основним структурним елементом розробленого механізму є концептуальні положення державної аграрної політики в інноваційній сфері, які включають основні принципи здійснення політики в цієї сфері. Ці принципи мусить бути повністю обґрунтованими та містити у собі як актуальні теоретико-методичні засади щодо функціонування інноваційної складової агропромислового комплексу, так й взаємодіяти із загальноекономічною державною політикою та національною безпекою. Серед важливих принципів доцільно виділити наступні:

Рис. 3. Механізм державної політики в сфері інноваційного розвитку агропромислового комплексу
 Джерело: розроблено автором

- принцип узгодженості інноваційної складової державного регулювання аграрної політики із засадами сталості соціально-економічного розвитку регіонів та країни в цілому;
- принцип збалансованості інтересів державних та муніципальних органів влади з інтересами великого, середнього та малого бізнесу в їхньому інноваційному розвитку (включаючи іноземних інвесторів) за допомогою залучення капіталу та інвестицій в інноваційну діяльність;
- принци орієнтованості на міжнародні стандарти здійснення інноваційної діяльності агропромислового комплексу;
- принцип селективної підтримки та стимулювання сталого розвитку стратегічно важливих для економіки та безпеки країни видів сільськогосподарської діяльності.

Також треба зазначити, що основні напрями державної аграрної політики у інноваційній сфері (рис. 3) поділяються на чотири взаємопов'язані блоки та є необхідною передумовою для визначення шляхів її удосконалення у короткостроковій та довгостроковій перспективі, а саме:

I. Правовий блок – законодавче та нормативно-інструктивне забезпечення інноваційної діяльності, зазначення та використання іноземних інвестицій [8].

II. Економічний блок – формування фінансово-економічних інститутів у системи органів державної аграрної політики в сфері інноваційної діяльності, а також забезпечення їх функціонування.

III. Організаційний (управлінський) блок – включає в себе систему методично-прикладного забезпечення та інструментів організації й управління інноваційною діяльністю агропромислового комплексу України.

IV. Інформаційно-аналітичний блок – містить у собі інформаційне забезпечення розвитку агропромислового комплексу, особливе місце в якому займає моніторинг руху внутрішніх та іноземних інвестицій, а також оцінка

ефективності їх використання у інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Таким чином, можна зробити загальний висновок, що державні механізми аграрної політики в сфері забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу повинні функціонувати у трьох взаємопов'язаних напрямках, а саме:

1. Орієнтація на неперервне здійснення заходів на рівні держави та регіонів щодо підвищення якісних та кількісних характеристик науково-технологічного потенціалу агропромислового комплексу України шляхом активізації інтенсивності процесу створення і застосування нових наукових знань та технологій, а також підготовки кваліфікованого адміністративного й виробничого персоналу, який буде спроможний впроваджувати інновації.

2. Заохочення до здійснення суб'єктами малого, середнього та великого бізнесу агропромислового комплексу інноваційної діяльності через залучення інвестицій, що у результаті призведе до збільшення пропозиції інноваційних продуктів, технологій, знань тощо.

3. Стимулювання попиту у аграрній сфері на інноваційні продукти, технології і знання за допомогою створення сприятливих передумов для впровадження інновацій у конкретну виробничу діяльність та загальний побут сільського населення України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У статті були проведені науково-обґрунтовані дослідження проблем впровадження інноваційних механізмів аграрної політики у діяльність підприємств агропромислового комплексу України та отримані наступні теоретико-методичні та практичні результати

1. Систематизовані значущі проблеми та недоліки аграрної політики України на сучасному етапі та зроблено висновок, що несприятлива ситуація з формуванням та впровадженням інституціональних засад державної аграрної політики на сучасному етапі

розвитку вимагає розширення теоретико-методичних і прикладних досліджень методів вирішення існуючих та потенціальних проблем за допомогою застосування нових інноваційних механізмів з метою створення сприятливих умов розвитку агропромислового комплексу та сільських територій громади.

2. Узагальнені наукові дослідження та надані авторські визначення наступним категоріям:

- «інновація» – це процес впровадження нового товару та послуги, застосування нових технологій та техніки на усіх етапах створення продукту для досягнення основних тактичних та стратегічних цілей інноваційного розвитку підприємства на засадах здобуття потенційних та/або реальних конкурентних переваг на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також модернізації структури та якості виробництва з підвищенням продуктивності праці
- «інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємства» – це складний неперервний процес зміни якісного та кількісного стану теоретико-прикладних знань, техніки та технології через впровадження інновацій у всіх сферах життєдіяльності агропромислового комплексу з метою підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, ділової активності, забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності у короткостроковому та довгостроковому періодах.

3. Проаналізовані проблеми формування та впровадження інноваційних механізмів аграрної політики та запропоновані шляхи їх подолання, з чого зроблено висновок, що інноваційні процеси в аграрній політиці повинні ґрунтуватися на засадах взаємодії науки й виробництва, мати свої специфічні особливості для створення передумов сталого розвитку вітчизняного сільгоспвиробника.

4. Сформовано універсальний та дієвий механізм державної політики в сфері інноваційного розвитку агропромислового комплексу. Доведено, що державні механізми аграрної політики в сфері забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу повинні функціонувати у трьох взаємопов'язаних напрямках:

- орієнтація на неперервне здійснення заходів на рівні держави та регіонів щодо підвищення якісних та кількісних характеристик науково-технологічного потенціалу агропромислового комплексу України;
- заохочення до здійснення суб'єктами малого, середнього та великого бізнесу агропромислового комплексу інноваційної діяльності;
- стимулювання попиту у аграрній сфері на інноваційні продукти, технології та знання

Література

1. Кириленко І. Г., Івченко В. Є., Дем'янчук В. В. Основні тенденції розвитку світового продовольчого ринку та виробництво продовольства в Україні // Економіка АПК. 2019. № 9. С. 34-40.
2. Закон України : Про основні засади державної аграрної політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text> (дата звернення 20.12.2020)
3. Малік М.Й. Формування і розвиток кооперативних відносин в аграрній сфері // Економіка АПК. 2014. № 7. С. 76-82.
4. Геворкян А.Ю. Другова О.С., Клепікова С.В. Фактори, що впливають на визначення інвестиційної привабливості та вартості бізнесу // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». 2018. № 19 (1295). С. 131-134.
5. Аванесова Н.Е., Мордовцев О. С., Сергієнко Ю. І. Теоретико-методичні засади ідентифікації та взаємозв'язку впливу дестабілізуючих факторів на

- економічну безпеку промислового підприємства // Бізнес Інформ. 2020. №9. С. 20–28. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-20-28> (дата звернення 05.01.2021).
6. Кукса І. М. Механізм державного регулювання інноваційного розвитку АПК: моногр. Київ: СІК ГРУПІ УКРАЇНА, 2014. 328 с.
  7. Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Теоретико-методологічне і нормативно-правове забезпечення трансформації аграрного сектору економіки України до ринкових умов господарювання, науковий супровід та ефективність запровадження // Економіка АПК. 2015. № 7. С. 5-24.
  8. Саблук П.Т. Стан і напрями розвитку аграрної реформи // Економіка АПК. 2015. № 2. С. 10-17.
  9. Бойко В.В. Пріоритети та інструменти розвитку сільських територій в системі забезпечення економічної безпеки України: моногр. Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2017. 426 с.
  10. Гончаренко С.І. Інноваційні ресурсозберігаючі технології як фактор підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. 2017. Вип. 185. С. 131–142.
  11. Григоренко Я.О. Науково-методичні засади комплексного оцінювання аграрного потенціалу регіонів України для забезпечення її економічної безпеки // Агросвіт. 2017. № 11. С. 70–76.
  12. Зінчук Т.О. Сучасна парадигма Спільної аграрної політики ЄС як протидія глобальним викликам та дезінтеграції // Економіка АПК. 2017. №10. С. 78–85.
  13. Урба С.І. Механізм забезпечення продовольчої безпеки України: теоретичний аспект // Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2017. Вип. 54. С. 325–331.

14. Алексеев І.В., Урба С.І. Інноваційна стратегія як засіб посилення безпеки та конкурентоспроможності економіки України // Ефективна економіка: електронне фахове видання. 2016. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5138> (дата звернення 20.12.2020).
15. Гунчак Н.В., Васильців Т.Г., Сухай О.Є. Державне регулювання процесу інтелектуалізації економіки України: моногр. Львів : Апріорі, 2016. 256 с.

References

1. Kirilenko I., Ivchenko V., Demyanchuk V. (2019), "Main trends in the development of the World Food Market and food production in Ukraine", *Ekonomika APK*, vol. 9, pp. 34-40.
2. Law of Ukraine: "On the basic principles of State Agrarian Policy". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text> (accessed 20.12.2020)
3. Malik M. (2014), "Formation and development of cooperative relations in the agricultural sector", *Ekonomika APK*, 2014, vol. 7, pp. 76-82.
4. Gevorgyan A., Drugova O., Klepikova S. (2018), "Factors influencing the determination of investment attractiveness and business value", *Visnyk Nacionaljnogho tekhnichnogho universytetu "Kharkivskyj politekhnichnyj instytut"*, vol. 19 (1295), pp. 131-134.
5. Avanesova N., Mordovtsev O, Sergienko Yu. (2020), "Theoretical and methodological foundations of identification and interrelation of the influence of destabilizing factors on the economic security of an industrial enterprise", *Biznes Inform*, vol. 9. pp. 20-28. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-20-28> (accessed 05.01.2021).
6. Kuksa I. (2014), "Mechanism of state regulation of innovative development of the agro-industrial complex": monogr. Kiev: IK GhRUP UKRAJiNA, 328 p.
7. Mesel-Veselyak V., Fedorov N. (2015), "Theoretical, methodological and regulatory support of the transformation of the agrarian sector of Ukraine's

- economy to a market economic conditions, scientific support and the effectiveness of the implementation”, *Ekonomika APK*, vol. 7, pp. 5-24.
8. Sabluk P. (2015), “State and directions of development of Agrarian Reform”, *Ekonomika APK*, vol. 2, pp. 10-17.
  9. Boyko V. (2017), “Priorities and tools of Rural Development in the system of ensuring economic security of Ukraine”: monogr. Lviv: Vydavnyctvo NNVK «ATB», 426 p.
  10. Goncharenko S. (2017), “Innovative resource-saving technologies as a factor of improving the efficiency of agricultural production”, *Visnyk Kharkivskogo nacionaljnogho tekhnichnogho universytetu siljskogho ghospodarstva: Ekonomichni nauky*, vol. 185. pp. 131-142.
  11. Grigorenko Ya. (2017), “Nauchno-metodicheskie osnovy integrated assessment of the agrarian potential of the regions of Ukraine for ensuring its economic security”, *Agrosvit*, vol. 11, pp. 70-76.
  12. Zinchuk T. (2017), “Modern paradigm of common Agrarian Policy of the EU as a counteraction to global challenges and disintegration”, *Ekonomika APK*, vol. 10. pp. 78-85.
  13. Urba S. (2017), “Mechanism of ensuring food security of Ukraine: theoretical aspect”, *Visnyk Ljvivskogho universytetu. Serija ekonomichna*, vol. 54, pp. 325–331.
  14. Alekseev I., Urba S. (2016), “Innovative strategy as a means of strengthening the security and competitiveness of the economy of Ukraine”, *Efektyvna ekonomika: elektronne fakhove vydannja*, vol. 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5138> (accessed 20.12.2020).
  15. Gunchak N., Vasiltssev T., Sukhai O. (2016), “State regulation of the process of intellectualization of the economy of Ukraine”: monogr, Lviv: Apriori, 2016. 256 p.